

بررسی تاثیر مدیریت سود بر تداوم سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

فرزین خوشکار^۱
علی آرش شیبانی*^۲
زهرا خلج^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۰/۲۸ تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۱۱/۰۵

چکیده

هدف اصلی این پژوهش بررسی تاثیر مدیریت سود بر تداوم سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۱۹ شرکت فعال در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ است. در این تحقیق هدف تعیین میزان رابطه متغیرها است. برای این منظور بر حسب مقیاس اندازه گیری متغیرها، شاخص های مناسبی اختیار می شود. انجام پژوهش در قالب قیاسی استقرایی صورت می گیرد و اطلاعات آن از نوع رویدادی است. به منظور تجزیه و تحلیل داده های تحقیق و برآورد الگوی مورد نظر تحقیق، از روش داده های تابلویی استفاده شده است. این پژوهش اساساً توصیفی و تحلیلی است که از داده های ثانویه مربوط شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در کشور ایران استفاده نموده است. نرم افزار مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل داده ها در این پژوهش نیز نرم افزار Eviews10 می باشد. تجزیه و تحلیل داده ها در دو قسمت آمار توصیفی و آمار استنباطی انجام خواهد گرفت. در قسمت آمار توصیفی، شاخص های آماری همانند انحراف معیار برای متغیرهای تحقیق آورده می شود. در قسمت آمار استنباطی، آزمون F لیمر و آزمون هاسمن ارائه می شود. در نهایت نیز، الگوی تحقیق بر اساس روش داده های پانلی برآورد می گردد. در این مقاله فرضیه: مدیریت سود از طریق کاهش غیر طبیعی هزینه های اختیاری با تداوم سود به صورت منفی در ارتباط است، مطرح شده است. نتایج داده های آماری نشان داد که مدیریت سود از طریق کاهش غیر طبیعی هزینه های اختیاری ارتباط منفی و معناداری با تداوم سود دارد.

واژگان کلیدی

مدیریت سود، تداوم سود، بورس اوراق بهادار

^۱ مدرس گروه حسابداری و مدیریت، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران (f.khoshkar@hnhk.ac.ir)

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران (* نویسنده مسئول): (Sheybani@hnhk.ac.ir)

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران (Khalaj.z.@hnhk.ac.ir)

مقدمه

مدیریت سود می تواند بر ویژگی های کیفی سود همانند تداوم سود اثر داشته باشد و نیاز است تا این موضوع برای هر کشور به صورت مجزی مورد بررسی قرار گیرد. در همین راستا در تحقیق حاضر به اثر مدیریت سود بر تداوم سود برای شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شده است.

هدف گزارشگری مالی، فراهم آوردن اطلاعاتی است که سرمایه گذاران، بستانکاران و سایر استفاده کنندگان را در اتخاذ تصمیمات اقتصادی یاری رساند. بر اساس مبانی نظری گزارشگری مالی ایران، اطلاعات ارائه شده توسط سیستم حسابداری، تنها هنگامی می تواند در فرایند تصمیم گیری های اقتصادی استفاده کنندگان مفید واقع شده، مورد استفاده قرار گیرد که از حداقل استانداردهای لازم برخوردار باشد. این استانداردهای دستوری، "ویژگی های کیفی" اطلاعات حسابداری نامیده شده، می توانند بر میزان سودمندی اطلاعات بیفزایند. اصول پذیرفته شده و مبنای تعهدی حسابداری به مدیران اجازه می دهد که در گزارشگری مالی به منظور انتقال اطلاعات، تشخیص و قضاوت خود را اعمال کنند. اعمال قضاوت توسط مدیران و اختیارات آنان در فرایند گزارشگری مالی، به "مدیریت سود" شهرت یافته است (اعتمادی و همکاران، ۱۳۹۷).

مطالعات قبلی صورت گرفته در رابطه با مدیریت سود (همانند رویچادهوری^۱، ۲۰۰۶؛ کوهن و همکاران^۲، ۲۰۰۸)، شواهدی از وجود مدیریت سود در شرکت ها ارائه داده اند. آن ها بیان کرده اند که مدیریت سود عملکرد واقعی بنگاه ها را تحت تأثیر قرار داده و پیامدهای عملیاتی بالقوه طولانی مدت را به همراه خواهد داشت؛ اما با کمال تعجب، علی رغم شیوع پدیده مدیریت سود، تحقیقات اندکی به بررسی این موضوع پرداخته اند که مدیریت سود چه تاثیری بر کیفیت سود شرکت ها می گذارد.

مدیریت سود بسته به شکل اجرای آن، پیامدهای متفاوتی برای حاشیه سود و گردش جریان نقدی عملیاتی دارد. کاهش غیرطبیعی در هزینه های اختیاری (از قبیل تحقیق و توسعه، تبلیغات و فروش، هزینه های عمومی و اداری)، می تواند به طور موقت سود دوره جاری را افزایش داده و یک شرکت را قادر به حاشیه سود بالاتر و جریان نقدی عملیاتی بالاتر کند. با این حال، سایر اشکال مدیریت سود، مانند تخفیف قیمت و تولید بیش از حد، می توانند سود را بیش از حد کاهش دهد اما همزمان حاشیه سود و جریان نقدی عملیاتی را نیز کاهش می دهد. هنگامی که جریان نقدی عملیاتی در دوره جاری به طور غیر عادی کم باشد در حالی که سود بیش از حد برآورد شده باشد، جریان نقدی عملیاتی کم در دوره جاری می تواند در آینده معکوس شده و به سطح عادی بازگردد. در عین حال، درآمد در دوره بعدی همچنان بالاست و استقامت بالایی را نشان می دهد. از این رو، برخلاف کاهش غیر طبیعی هزینه های اختیاری، تأثیر تخفیف قیمت و تولید بیش از حد بر تداوم سود مبهم است. (کوتاری و همکاران^۳، ۲۰۱۶)

¹ Roychadhory

² Kohen et al

³ Kotari et al

اولین سوال مطرح شده در این رابطه می تواند این می باشد که چگونه مدیریت سود از طریق کاهش غیر طبیعی در هزینه های اختیاری بر ویژگی های کیفیت سود همانند تداوم سود تأثیر دارد. بسته به انگیزه های مختلف مدیریتی، اثر مدیریت سود می تواند بر تداوم سود متفاوت باشد. از یک سو، بنگاه ها می توانند از مدیریت سود استفاده کنند تا به طور فرصت طلبانه سود گزارش شده فعلی را افزایش دهند که آن هم به نوبه خود، پایداری و تداوم سود را کاهش می دهد. دلیل این امر آن است که افزایش مصنوعی در سود دوره جاری برای آینده تداوم نخواهد داشت. در نتیجه، سود دوره جاری اگرچه به سمت بالا اداره می شود، اما تا دوره آینده ادامه خواهد یافت. (لی^۴، ۲۰۱۹)

بر اساس مبانی نظری فوق مشاهده می شود که مدیریت سود می تواند بر ویژگی های کیفیت سود همانند تداوم سود، اثر داشته باشد و نیاز است تا این موضوع برای هر کشور به صورت مجزی مورد بررسی قرار گیرد. در همین راستا در تحقیق حاضر به اثر مدیریت سود بر تداوم سود، برای شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شده است. بر همین مبنا، سوال اصلی تحقیق حاضر این می باشد که اثر مدیریت سود بر تداوم سود، به چه صورت می باشد؟

مبانی نظری پژوهش

مدیریت سود

مدیریت سود عملی است که موجب می شود، سود گزارش شده بیشتر منعکس کننده خواسته های مدیریت باشد تا عملکرد مالی بنیادی شرکت (اعتمادی و همکاران، ۱۳۹۷).

اسکات^۵ (۲۰۰۰) به مدیریت سود به عنوان اختیار در انتخاب سیاست های حسابداری برای دستیابی به برخی از اهداف خاص مدیر، می نگرد.

فرن و همکاران^۶ (۱۹۹۴) مدیریت سود را به عنوان دستکاری سود توسط مدیریت به منظور دستیابی به قسمتی از پیش داوری های مربوط به سود مورد انتظار تعریف می کنند.

دیجورج و همکاران^۷ (۱۹۹۹) مدیریت سود را به عنوان نوعی دستکاری سود توسط مدیریت جهت حصول به سطح سود مورد انتظار برای دستیابی به برخی اهداف خاص (از جمله حصول به پیش بینی تحلیل گران و برآورد روند سودهای قبلی برای پیش بینی سودهای آتی) تعریف کرده اند.

هلی و والزن^۸ (۱۹۹۹) معتقدند مدیریت سود هنگامی رخ می دهد که مدیران از قضاوت های شخصی خود در گزارش های مالی استفاده میکنند و ساختار معاملات را جهت تغییر گزارشگری مالی عوض کنند. این هدف یا به قصد گمراه ساختن برخی از صاحبان سهام نسبت به عملکرد اقتصادی است و یا به منظور تاثیر در نتایج قراردادهایی است که انعقاد آنها منوط به دستیابی به سود مشخصی می باشد.

⁴ Li et al

⁵ scott

⁶ Feren et al

⁷ Dijorg

⁸ Heli & walen

تداوم سود

این ویژگی بیانگر ثبات و دوام سود است. از دیدگاه سرمایه‌گذاران، سودهای با دوام و با ثبات به دلیل استمرار آن‌ها مطلوب هستند. صرف نظر از میزان و جهت تغییرات سود، پایداری بیانگر آن است که تغییرات سود دوره جاری تا چه حدی در سری‌های زمانی سود با ثبات است. ارقام سود با پایداری بالا از منظر سرمایه‌گذاران به عنوان سود بادوام در نظر گرفته می‌شود، تا جایی که این‌گونه سودها به عنوان مبنایی برای اعمال یک روش میان‌بر برای ارزش‌گذاری (نظیر ضریب قیمت به سود) استفاده می‌شوند (فرانسیس و همکاران^۹، ۲۰۱۶).

پیشینه پژوهش

پیشینه داخلی

- ۱- اعتمادی و همکاران (۱۳۹۷) در مطالعه‌ای به بررسی "مدیریت سود، چگونه کیفیت سود شرکت‌ها را تحت تاثیر قرار می‌دهد؟"، پرداخته‌اند. در این تحقیق، تاثیر مدیریت سود بر چهار ویژگی سود، شامل کیفیت ارقام تعهدی، پایداری، قابلیت پیش‌بینی و هموار بودن، بررسی می‌شود. به طور خاص، فرضیه فرصت‌طلبانه بودن مدیریت سود آزمون می‌شود که بر اساس آن، مدیریت سود، کیفیت سود شرکت‌ها را کاهش می‌دهد. به منظور آزمون فرضیه‌ها، مقادیر چهار ویژگی سود و ارقام تعهدی اختیاری (به عنوان نماینده مدیریت سود)، برای ۳۰۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، در طی دوره زمانی ۱۳۸۷-۱۳۸۱ اندازه‌گیری شده است. شرکت‌های نمونه با استفاده از روش نمونه‌گیری حذفی انتخاب شده‌اند و در برآورد مدل‌های رگرسیونی چند متغیره، از داده‌های ترکیبی استفاده شده است. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که با افزایش میزان ارقام تعهدی اختیاری، از مقادیر مطلوب ویژگی‌های سود کاسته می‌شود. در این میان، کیفیت ارقام تعهدی بیش از سایر ویژگی‌ها، تحت تاثیر مدیریت سود قرار می‌گیرد. همچنین، افزایش در مقادیر ارقام تعهدی اختیاری با کاهش در امتیاز کیفیت سود شرکت‌ها در ارتباط است. این نتایج از نظریه فرصت‌طلبانه بودن مدیریت سود حمایت کرده، نشان می‌دهد که مدیریت سود بر محتوای اطلاعاتی حسابداری خدشه وارد می‌کند.
- ۲- خدادی و همکاران (۱۳۹۶) به بررسی "تاثیر مدیریت سود بر مربوط بودن سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم با تفکیک ارقام تعهدی اختیاری کوتاه مدت، ارقام تعهدی اختیاری بلندمدت و کل ارقام تعهدی اختیاری" پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان داد، مدیریت سود از طریق ارقام تعهدی اختیاری کوتاه مدت و بلند مدت موجب کاهش مربوط بودن سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم می‌شود. همچنین، تاثیر مدیریت سود از طریق ارقام تعهدی اختیاری بلندمدت در مقایسه با ارقام تعهدی اختیاری کوتاه مدت بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری بیشتر است.
- ۳- آهنگری و شاکری (۱۳۹۵) "رابطه بین مدیریت سود و فرایند ارزش‌گذاری شرکت" را از راه ارزیابی تاثیر مدیریت سود بر میزان مربوط بودن سود و ارزش دفتری با ارزش بازار سهام، بررسی کرده‌اند. نتایج این تحقیق نشان داد که قابلیت اتکای ضعیف سود، مربوط بودن سود را کاهش می‌دهد. همچنین، مدیریت سود مربوط بودن سود را کاهش و مربوط بودن ارزش دفتری را افزایش می‌دهد.

⁹ Franciss et al

پیشینه خارجی

۱- لی^{۱۰} (۲۰۱۹) در مطالعه ای به بررسی "اثرات مدیریت سود بر تداوم و ارزشمندی سود" پرداخته است. این مطالعه به بررسی تأثیر مدیریت واقعی سود بر دو جنبه مهم کیفیت سود شامل تداوم سود و ارزشمندی سود در مورد جریان های نقدی آینده می پردازد. در این تحقیق از طریق کاهش غیرطبیعی در مخارج اختیاری روی مدیریت واقعی سود تمرکز می شود و بررسی می شود که چگونه این نوع مدیریت واقعی سود بر کیفیت سود تأثیر می گذارد. با بررسی یک نمونه بزرگ در طی یک دوره چهار دهه، مشاهده می شود که میزان مدیریت واقعی سود با تداوم سود به صورت منفی در ارتباط است و این تأثیر تا حد زیادی از طریق تأثیر منفی مدیریت سود واقعی بر جریان وجوه و نه بر ارقام تعهدی حاصل می شود. درآمد فعلی با پایداری کمتر در نتیجه مدیریت واقعی سود، توانایی تضعیف پیش بینی جریان های نقدی آینده را نشان می دهد و این نشان دهنده کاهش آگاهی از درآمد جاری در مورد جریان های نقدی آینده است. علاوه بر این، من دریافت شده است که اثر منفی کاهش غیرطبیعی در هزینه های اختیاری بر تداوم سود و ارتباط آن با جریان نقدی آینده از عملیات در دوره پس از SOX برجسته تر است. به طور کلی، نتایج حاکی از آن است که مدیریت واقعی سود از طریق کاهش غیر طبیعی هزینه های اختیاری با تضعیف کیفیت سود همراه است.

۲- چانگ و شیوا^{۱۱} (۲۰۱۸) در تحقیقی "تأثیر مدیریت سود بر ویژگی قابلیت پیش بینی سود" را بررسی کردند. این محققان بیان می کنند که به صورت کلی مدیریت سود سبب می شود، قدرت پیش بینی کنندگی سود کاهش یابد. با این حال، هنگامی که در دهک های مختلف اندازه مدیریت سود، قابلیت پیش بینی اندازه گیری می شود، نتایج نشان می دهد که در دهک با بالاترین میزان مدیریت سود، نه تنها قابلیت پیش بینی سود کاهش نمی یابد، بلکه نتایج این گروه را می توان حاکی از رفتار آگاهی دهنده بودن مدیریت سود دانست. در نهایت، این محققان بیان می کنند که نتایج تحقیق آنها به طور قاطع از مدیریت سود فرصت طلبانه پشتیبانی نمی کند.

۳- تیان^{۱۲} (۲۰۱۷) "تأثیر مدیریت سود بر مربوط بودن سود در ارزش گذاری شرکت ها" را آزمون کرد، زیرا سود یکی از مهمترین ورودی ها در مدل های حسابداری ارزش گذاری شرکت هاست. توانایی سود در انعکاس عملکرد دوره های جاری و آتی شرکت ها، عاملی اساسی در تعیین ارزش ذاتی شرکت است. نتایج نشان داد که مدیریت سود تأثیر زیانباری بر سودمندی سود در ارزش گذاری شرکت دارد، زیرا از محتوای اطلاعاتی سود می کاهد.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش از حیث هدف کاربردی و از نظر ماهیت و محتوا از نوع توصیفی همبستگی است؛ که با استفاده از داده های ثانویه مستخرج از صورت های مالی بازار سرمایه ایران به تحلیل رابطه همبستگی می پردازد. انجام این پژوهش در چارچوب استدلال قیاسی - استقرایی صورت خواهد گرفت. علت استفاده از روش همبستگی کشف روابط همبستگی بین متغیرها است. در پژوهش حاضر ابتدا همبستگی بین متغیرهای پژوهش را مورد آزمون قرار داده و در صورت وجود همبستگی بین متغیرهای پژوهش اقدام به برآورد مدل رگرسیونی چندگانه خواهیم نمود. از سوی دیگر پژوهش حاضر از

¹⁰ Lee et al

¹¹ Chang & shiva

¹² Tian

نوع پس‌رویدادی (نیمه تجربی) است، یعنی بر مبنای تجزیه و تحلیل اطلاعات گذشته و تاریخی (صورت‌های مالی شرکت‌ها) انجام می‌گیرد. همچنین این پژوهش از نوع مطالعه‌ای کتابخانه‌ای و تحلیلی - علی بوده و مبتنی بر تحلیل داده‌های تابلویی (پانل دیتا) نیز می‌باشد. این پژوهش اساساً توصیفی و تحلیلی است که از داده‌های ثانویه مربوط شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در کشور ایران استفاده نموده است. نرم افزار مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش نیز نرم افزار Eviwes10 می‌باشد. داده‌های مورد نیاز تحقیق از صورت‌های مالی منتشر شده توسط شرکت‌ها، سایت کدال و نرم افزار ره آورد نوین گردآوری شده است.

جامعه آماری و روش انتخاب نمونه

جامعه آماری مورد بررسی، کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶، می‌باشد. نمونه نهایی تحقیق، شامل شرکت‌هایی می‌باشد که تمامی شرایط زیر را داشته باشند:

- ۱- شرکت قبل از سال ۱۳۹۰ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد.
  - ۲- پایان سال مالی شرکتها ۲۹ اسفند هر سال باشد.
  - ۳- شرکت‌های مورد استفاده در طی دوره مورد بررسی از لیست بورس اوراق بهادار خارج نشده باشند.
  - ۴- جزء شرکت‌های مالی و سرمایه‌گذاری نباشد.
  - ۵- اطلاعات مالی مورد نیاز شرکت‌ها قابل دسترس باشد.
  - ۶- داده‌های این پژوهش مربوط به اطلاعات جمع‌آوری شده از ۱۱۹ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار در فاصله سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ بود.
- نمونه‌گیری بر اساس روش حذفی سیستماتیک انجام خواهد شد.

فرضیه پژوهش

مدیریت سود از طریق کاهش غیر طبیعی هزینه‌های اختیاری با تداوم سود به صورت منفی در ارتباط است.

مدل آزمون فرضیه تحقیق

(از مدل لی و همکاران (۲۰۱۹) استفاده شده است)

$$E_{i,t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 E_{i,t} + \alpha_2 RM_{i,t} + \alpha_3 RM_{i,t} * E_{i,t} + Controls \Gamma_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

رابطه (۱)

متغیر مربوط به آزمون فرضیه، متغیر تعدیل‌گر $RM_{i,t} * E_{i,t}$ می‌باشد که اگر ضریب برآوردی آن (α_3) به صورت منفی و معنادار باشد، این فرضیه تأیید می‌گردد.

متغیر وابسته:

تداوم سود (E): تداوم سود به صورت ضریب α_1 در مدل رگرسیونی زیر محاسبه می‌شود:

برای اندازه‌گیری پایداری سود از معادله فریمن و همکاران (۱۹۸۲) استفاده می‌شود که در آن ضریب Earning یعنی آلفا در معادله زیر نشان‌دهنده تداوم سود است.

$$Earning_{t+1} = \alpha_0 + \delta_1 Earning_t + v_t$$

رابطه (۲)

متغیر مستقل

مدیریت سود (RM): برای اندازه گیری مدیریت سود از ارقام تعهدی اختیاری استفاده شده است به منظور تخمین ارقام تعهدی اختیاری از آخرین نسخه مدل تعدیل شده جونز که توسط کوتاری و همکارانش (۲۰۰۵) برای تفکیک اجزای اختیاری و غیر اختیاری ارقام تعهدی ارائه شده است، استفاده می شود. جونز تفاوت سود و وجوه نقد حاصل از عملیات را به عنوان ارقام تعهدی شناسایی کرده است. به منظور محاسبه ارقام تعهدی اختیاری، ابتدا باید کل ارقام تعهدی تعیین شود، سپس ارقام تعهدی غیر اختیاری محاسبه شده و در نهایت از کسر ارقام تعهدی غیر اختیاری از کل ارقام تعهدی، ارقام تعهدی اختیاری بدست می آید

در مدل تعدیل شده جونز ابتدا کل ارقام تعهدی به شرح زیر محاسبه می گردد:

$$TA_{it} = E_{it} - OCF_{it}$$

(رابطه ۳)

TA_{it} : کل ارقام تعهدی شرکت i در سال t

E_{it} : سود قبل از ارقام غیر مترقبه برای شرکت i در سال t

OCF_{it} : جریان های نقدی حاصل از عملیات برای شرکت i در سال t

پس از محاسبه کل ارقام تعهدی، پارامترهای $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ به منظور تعیین ارقام تعهدی غیراختیاری، از طریق فرمول زیر برآورد می شوند:

$$\frac{TA_{it}}{A_{it-1}} = \alpha_1 \frac{1}{A_{it-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta REV}{A_{it-1}} + \alpha_3 \frac{PPE_t}{A_{it-1}} + \varepsilon$$

(رابطه ۴)

که در آن:

TA_{it} : کل ارقام تعهدی شرکت i در سال t

A_{it-1} : ارزش دفتری کل دارایی های شرکت i در پایان سال $t-1$

ΔREV_{it} : تغییر در درآمد فروش شرکت i بین سال t و $t-1$

PPE_{it} : اموال، ماشین آلات و تجهیزات ناخالص شرکت i در سال t

ε_{it} : اثرات نامشخص عوامل تصادفی

$\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$: پارامترهای برآورد شده ی شرکت i

پس از محاسبه ی پارامترهای $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ از طریق روش حداقل مربعات طبق فرمول ذیل ارقام تعهدی غیر اختیاری، به شرح زیر تعیین می شود:

(رابطه ۵)

$$NDA_{it} = \alpha_1 \frac{1}{A_{it-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}}{A_{it-1}} + \alpha_3 \frac{PPE_{it}}{A_{it-1}}$$

که در آن:

NDA_{it} : اقلام تعهدی غیر اختیاری شرکت i در سال t

ΔREC_{it} : تغییر در حساب های دریافتی شرکت i بین سال t و $t-1$

در نهایت اقلام تعهدی اختیاری (DA) پس از تعیین NDA به صورت زیر محاسبه می شود.

$$DA = \frac{TA}{A_{it-1}} - NDA$$

رابطه (۶)

متغیرهای کنترل

متغیرهای کنترل شامل دارایی ها ($\log(\text{ASSETS})$)، سود توزیعی (DIV)، است

برای اندازه گیری دارای های شرکت از اندازه شرکت یعنی طریق لگاریتم طبیعی میانگین مجموع دارایی ها استفاده می شود.

و برای اندازه گیری سود توزیعی به این صورت عمل خواهد شد که در صورتیکه شرکت در بازه مشخص سود توزیع کرده باشد عدد ۱ و در غیر اینصورت برابر با صفر خواهد بود.

تحلیل نتایج

تجزیه و تحلیل داده ها فرایندی چندمرحله ای است که طی آن داده هایی که به طرق مختلف جمع آوری شده؛ خلاصه، دسته بندی و در نهایت پردازش می شوند تا زمینه برقراری انواع تحلیل ها و ارتباط بین داده ها به منظور آزمون فرضیه ها فراهم آید. در این تحقیق با استفاده از داده های جمع آوری شده از نمونه آماری تحقیق که شامل ۱۱۹ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۶ می باشد، فرضیه های تحقیق مورد آزمون قرار می گیرند. روش آزمون فرضیات در مطالعه حاضر روش رگرسیون پانل دیتا می باشد که با بهره گیری از نرم افزار SPSS 22 و Eviews10 انجام شده است. در ادامه ابتدا به منظور کسب شناخت بیشتر درباره جامعه آماری و متغیرهای مورد مطالعه، خلاصه ای از آمار توصیفی متغیرهای تحقیق ارائه می گردد. سپس بر اساس طبقه بندی صورت گرفته در خصوص فرضیه های تحقیق، به گزارش آزمون فرضیه ها و تجزیه و تحلیل نتایج حاصل پرداخته می شود. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده از روشهای آمار توصیفی، آمار استنباطی و همچنین رسم جداول استفاده شده است. استفاده از آمار توصیفی با هدف تلخیص اطلاعات جمع آوری شده و شناخت بیشتر جامعه مورد بررسی صورت پذیرفته است زیرا هدف آمار توصیفی، توصیف، استخراج نکات اساسی و ترکیب اطلاعات به کمک زبان اعداد است. هدف آمار استنباطی، به طور کلی انجام استنباط درباره پارامترهای جامعه از طریق تجزیه و تحلیل اطلاعات موجود در داده های نمونه و همچنین سنجش عدم اطمینانی است که در این استنباطها وجود دارد. در این راستا فرضیه های تحقیق با روشهای ناسب آماری توسط نرم افزار Eviews مورد آزمون قرار گرفته اند.

الف) آمار توصیفی و تحلیل آن

جدول ۱- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام و تعداد متغیرها		شاخص های مرکزی		شاخص های کشیدگی					
متغیرها	علامت اختصاری	تعداد	میانگین	میان	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	کمینه	بیشینه
مدیریت سود	RM	۸۳۳	۰/۲۷	۰/۱۷	۰/۳۰	۲/۱۵	۷/۷۷	۰/۰۱	۱/۴۲
تداوم سود	E	۸۳۳	۱/۲۳	۱/۱۱	۰/۸۸	۰/۷۶	۴/۱۷	۰/۰۳	۸/۷۸
دارایی شرکت	ASSETS	۸۳۳	۱۳/۱۱	۱۳/۰۸	۱/۴۹	۱/۵۷	۶/۱۲	۱۰/۱۲	۱۸/۸۹
سود توزیعی	DIV	۸۳۳	۰/۵۹	۰/۶۴	۰/۷۶	-۰/۳۳	-۵/۴۷	۰	۱

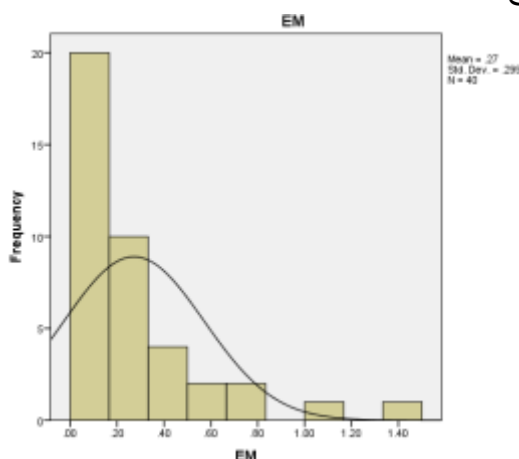
از بین شاخص های مرکزی بیان شده، میانگین مهمترین آنها محسوب می شود که نشان دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است. میانگین شاخص مناسبی برای نشان دادن مرکزیت داده ها است. از آنجایی که میزان چولگی توزیع نرمال برابر با صفر است، چولگی نزدیک به صفر، نرمال بودن توزیع داده ها را بیان می کند. همچنین شکل توزیع داده ها را از مقدار میانگین، میانه و مقایسه ی آن ها نیز می توان حدس زد. اگر مقدار میانگین از میانه به اندازه ی قابل توجهی بزرگ تر باشد، داده ها چوله به راست و در حالت برعکس چوله به چپ هستند. منحنی نرمال استاندارد منحنی نرمالی است که میانگین آن صفر و انحراف معیار آن یک باشد؛ اما اگر همه داده های آماری یکسان باشند انحراف معیار برابر با یک است؛ اما در عمل چینی چیزی بسیار کم اتفاق می افتد؛ و داده ها معمولا از توزیع نرمال برخوردار نیستند. مقدار انحراف معیار، کمینه و بیشینه نیز پراکندگی داده را نشان می دهد. هر چه مقدار انحراف معیار کمتر باشد، داده ها حول میانگین متغیر متمرکزترند. پراکندگی کمتر میزان اعتماد به مقدار میانگین را افزایش می دهد و در حالت برعکس کاهش. در واقع اگر انحراف معیار بزرگ باشد، داده های حول میانگین نیستند و دور از میانگین پراکنده اند. همچنین کشیدگی معیاری از تیزی منحنی در نقطه ماکزیمم است. (کشیدگی توزیع نرمال برابر ۳ است) در حالت کلی چنانچه چولگی و کشیدگی به ترتیب نزدیک به صفر و ۳ نباشند داده ها از توزیع نرمال برخوردار نیستند.

ب) تحلیل توصیفی متغیرهای تحقیق

در میان متغیرهای بررسی شده توزیع نقدی سود دارای چولگی منفی است چرا که میانه آن بزرگتر از میانگین است. همچنین دارایی های شرکت با انحراف معیار (۱/۴۹) دارای بیشترین پراکندگی است که اندازه متفاوت شرکتها و در نتیجه دارایی های آنها را نشان می دهد. همچنین این اندازه نسبتا بالا نشان می دهد که داده های این متغیر (دارایی های شرکت)

پراکنده اند و حول محور میانگین متمرکز نیستند. ضریب کشیدگی نزدیک به ۳ در تمامی متغیرها وضعیت آنها را نسبت به توزیع نرمال نشان می دهد.

تحلیل توصیفی متغیر مدیریت سود: از آنجایی که میزان چولگی مدیریت سود بیشتر از ۲ است، توزیع آن قطعا نرمال نخواهد بود. همچنین، به دلیل وجود تجمع بیش از اندازه مشاهدات مدیریت سود در بازهای کوچک میزان کشیدگی آن نیز بالاست. به علاوه، با توجه به نمودار (۱) مشاهدات پرت در سمت راست نمودار مدیریت سود مشاهده میشود که شکل توزیع داده ها را از حالت نرمال خارج میکند.

نمودار ۱- توزیع متغیر مدیریت سود

تحلیل توصیفی متغیر تداوم سود

تداوم یا پایداری سود، به معنای قابلیت تداوم و تکرارپذیر بودن سود است؛ و هر اندازه به صف نزدیک باشد بیانگر ناپایداری سود است. میانگین این متغیر نشان می دهد که میانگین این شاخص (۱/۲۳) مثبت می باشد. چولگی و کشیدگی بالای این متغیر نیز با توجه با فاصله زیاد میان کمینه و بیشه آن بیانگر متفاوت بودن پایداری سود در میان شرکت های مورد مطالعه است.

تحلیل توصیفی متغیر دارایی شرکت

این متغیر از لگاریتم طبیعی دارایی های شرکت محاسبه می شود برابر با ۱۳,۱۱ می باشد. در بیشترین حالت این اندازه به ۱۸,۸۹ رسیده است. همچنین انحراف معیار بالای این متغیر (۱,۴۹) نشانگر اندازه متفاوت و در نتیجه پراکندگی شرکت های مورد مطالعه می باشد.

تحلیل توصیفی متغیر سود توزیعی

سود تقسیمی نسبتی از درآمدهای شرکت است بین سهامداران توزیع می شود. این سود می تواند به عنوان پول نقد، سهام یا شکل های دیگر دارایی توزیع گردد. میانگین (۰/۵۹) این متغیر نشان می دهد که به طور متوسط در ۵۹ درصد از شرکتهای مورد مطالعه به نحوی سود میان سهامداران تقسیم شده است که درصد نسبت بالایی می باشد.

برازش مدل مربوط به فرضیه پژوهش

برای برازش مدل پژوهش، از آنجایی که متغیر وابسته پیوسته و داده ها به صورت ترکیبی هستند، از تحلیل پانلی استفاده می شود. در تحلیل پانلی، داده ها به صورت مقطعی - زمانی گردآوری شده اند یعنی داده های جمع آوری شده برای مقاطع مختلف در طی زمان می باشد. در داده هایی که بدین صورت جمع آوری می شوند، استقلال مشاهدات حفظ نمی گردد زیرا

از هر شرکت در سال های مختلف چندین مشاهده تکرار شده است که این مشاهدات به هم وابسته اند (زیرا متعلق به یک شرکت هستند). برای تحلیل این نوع داده ها از تحلیل پانلی استفاده می گردد.

برای برازش مدل پژوهش، از آنجایی که با داده های ترکیبی یا پانلی سروکار داریم، باید ابتدا مدل مناسب را برای برآورد رگرسیونی انتخاب می کنیم. سپس با در نظر گرفتن پیش فرض های رگرسیونی برآورد مدل را انجام می دهیم. ابتدا لازم است مدل پژوهش معرفی شود.

فرضیه اول پژوهش: مدیریت سود از طریق کاهش غیر طبیعی هزینه های اختیاری با تداوم سود به صورت منفی در ارتباط است.

در این پژوهش برای بررسی فرضیه، مدل آماری لی و همکاران (۲۰۱۹) ذیل جهت تجزیه و تحلیل مورد استفاده قرار می - گیرد:

(مدل رگرسیونی):

$$E_{it} = \beta_0 + \beta_1 RM_{it} + \beta_2 ASSETS_{it} + \beta_3 DIV_{it} + \epsilon_{it}$$

(رابطه ۷)

انتخاب مدل

در انتخاب مدل داده های ترکیبی با دو حالت کلی روبرو هستیم. در حالت اول عرض از مبدأ برای کلیه شرکتها یکسان است که در این صورت با روش پول و در حالت دوم عرض از مبدأ برای تمام شرکتها متفاوت است که در این حالت روش پانل انتخاب می شود. برای شناسایی دو حالت مذکور از آزمون اف - لیمر استفاده می کنیم.

در هر دو روش پول و پانل ضریب شیب مقداری ثابت است ولی عرض از مبدأ در مدل پول ثابت و در مدل پانل متغیر است. مدل پانل را می توان به دو طبقه جدید رده بندی نمود. اگر عرض از مبدا های متفاوت مدل های پانلی با متغیرهای توضیحی مدل رگرسیون، همبستگی معناداری داشته باشند (و به صورت تصادفی تعیین نشوند) می گوئیم الگو از نوع اثرات ثابت است. چنانچه عرض از مبدا های متفاوت الگوهای پانلی با متغیر توضیحی مدل رگرسیون، همبستگی معناداری نداشته باشند (و به صورت تصادفی تعیین شوند) گفته می شود الگو از نوع اثرات تصادفی است. هر دو الگوی اثرات ثابت و تصادفی در طبقه برآورد پانلی قرار می گیرند. در برآورد یک مدل که داده های آن از نوع ترکیبی است، ابتدا باید نوع الگوی برآورد مشخص شود.

قاعده آماری تصمیم گیری آزمون لیمر به شکل زیر است:

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \text{تمام عرض از مبداها با هم برابرند.} \\ H_1: \text{حداقل یکی از عرض از مبداها با بقیه متفاوت است.} \end{array} \right.$$

در صورتی که فرض صفر رد نشود، از الگوی پول برای برازش داده ها استفاده می کنیم. ولی در صورت رد فرض صفر، باید با استفاده از آزمون هاسمن، الگوی اثرات ثابت را در مقابل الگوی اثرات تصادفی آزمون کرده و الگوی برتر را جهت برآورد مدل انتخاب کنیم.

جدول ۲- نتایج آزمون چاو یا لیمر فرضیه پژوهش

آزمون اثرات	مقدار آماره آزمون	P-Value	نتیجه آزمون
آزمون F لیمر	۶/۱۰	۰/۰۰۲	رد فرض صفر استفاده از مدل پانل

با توجه به نتایج حاصل از آزمون F لیمر، از آنجایی که مقدار P-Value این آزمون کمتر از ۰/۰۵ می باشد (۰/۰۰۰۰)، همسانی عرض از مبدأها رد شده و لازم است در برآورد مدل از روش داده‌های پانل استفاده شود. لذا لازم است برای انتخاب الگوی اثرات ثابت یا اثرات تصادفی آزمون هاسمن انجام شود. نتایج آزمون هاسمن در جدول ۶ مشاهده می شود.

جدول ۳- نتایج آزمون هاسمن فرضیه پژوهش

آماره آزمون X2	P-Value	نتیجه آزمون
۱۷۷/۱۸	۰/۰۰۹	رد فرض صفر پانل با اثرات ثابت

همچنین با توجه به نتایج حاصل از آزمون هاسمن، از آنجایی که مقدار P-Value این آزمون نیز کمتر از ۰/۰۵ می باشد (۰/۰۰۹)، بنابراین در برآورد می بایست روش اثرات ثابت بکار برده شود.

برآورد رگرسیونی مدل فرضیه اول پژوهش

جدول ۴- نتایج برآورد مدل فرضیه اول پژوهش

$E_{it} = \beta_0 + \beta_1 RM_{it} + \beta_2 ASSETS_{it} + \beta_3 DIV_{it} + \varepsilon_{it}$					
متغیر وابسته: تداوم سود					
متغیر	مقدار ضرایب	مقدار t	مقدار احتمال	نتیجه	VIF
RM	-۶,۳۹۴	-۱۲,۸۴۲	۰,۰۰۰	معنی دار و منفی	۱/۸۹
ASSETS	۰,۷۸۰	۲,۷۰۹	۰,۰۰۱	معنی دار و مثبت	۱/۵۶
DIV	۱,۸۹۰	۴,۷۵۵	۰,۰۰۰	معنی دار و مثبت	۳/۱۱
(مقدار C ثابت)	۰,۶۵۹	۵,۹۰۱	۰,۰۳۴	معنی دار و مثبت	-
F مقدار		۷,۱۲		F مقدار احتمال	۰,۰۰۰
ضریب تعیین (R^2)		۰,۵۹۸۰		دوربین واتسون	۱,۷۳
ضریب تعیین تعدیل شده		۰,۵۱۵۸			

معناداری کل مدل

معنی داری مدل‌ها بستگی به مقدار آماره F و مقدار احتمال آن دارد که برای هر مدل رگرسیونی محاسبه می‌شود. در صورتی که مقدار احتمال برای این آماره کمتر از ۰/۰۵ باشد، فرض صفر مبنی بر «عدم وجود رابطه‌ی معنی‌دار» رد می‌شود و در سطح اطمینان ۹۵ درصد رابطه‌ی معنی‌داری وجود دارد. فرض صفر و فرض مقابل معنی‌داری مدل به صورت زیر می‌باشد.

$$\begin{cases} H_0: & \text{مدل معناداری وجود ندارد.} \\ H_1: & \text{مدل معناداری وجود دارد.} \end{cases}$$

در جدول ۴ مشاهده می شود که متغیر مدیریت سود با ضریب $-۶/۳۹۴$ ، در جدول معنی دار و منفی می باشد. همچنین در جدول متغیرهای دارایی شرکت ($۰/۷۸۰$)، سود توزیع شده ($۱/۸۹۰$) معنادار و مثبت می باشند. همچنین در مدل نشان داده شد که C در مدل با ضریب $۰/۶۵۹$ معنی دار است، یعنی مدل با عرض از مبدأ برآورد می شود. همچنین با توجه با معنی داری آماره F ($۰/۰۰۰$) در سطح اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که در مجموع مدل از معناداری بالایی برخوردار است.

ضریب تعیین

معروف ترین آماره ی نیکویی برازش ضریب تعیین (R^2) می باشد و مقدار آن بین صفر و یک قرار دارد. اگر R^2 زیاد یعنی نزدیک به یک باشد، مدل داده ها را به خوبی برازش کرده است. درحالی که اگر R^2 پایین یعنی نزدیک به صفر باشد، مدل برازش خوبی از داده ها ارائه نداده است. توجه به ضریب تعیین تعدیل شده می توان ادعا کرد که متغیرهای مستقل و کنترلی توانسته اند به میزان $۵۱/۵۸$ درصد از تغییرات متغیر تداوم سود را پیش بینی کنند که می توان گفت در سطح مناسبی است

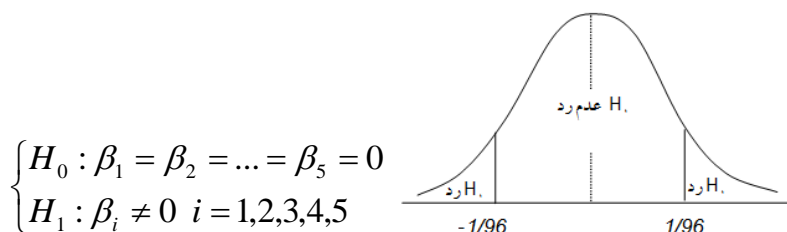
علاوه بر این از آنجایی که مقدار آماره دورین واتسون مابین عدد $۱/۵$ و $۲/۵$ می باشد ($۱/۷۳$) لذا استقلال باقیمانده های مدل نیز مورد پذیرش قرار می گیرد. در خصوص هم خطی میان متغیرهای مدل نیز از آنجایی که مقدار آماره VIF برای تمامی متغیرها کمتر از ۱۰ است می توان گفت همخطی شدیدی میان آن ها وجود نداشته و این فرض از مفروضات رگرسیون کلاسیک نیز تأیید می شود.

نحوه تصمیم گیری برای رد یا پذیرش فرضیه

هدف از آزمون فرضیه ی ۱ پژوهش، بررسی تاثیر مدیریت سود بر تداوم سود از طریق کاهش غیر طبیعی هزینه های اختیاری بود؛ اما فرضیه آماری آزمون به صورت زیر قابل بیان است.

H_0 : مدیریت سود از طریق کاهش غیر طبیعی هزینه های اختیاری ارتباط منفی و معناداری با تداوم سود ندارد

H_1 : مدیریت سود از طریق کاهش غیر طبیعی هزینه های اختیاری ارتباط منفی و معناداری با تداوم سود دارد

$$\begin{cases} H_0 : \beta_1 = \beta_2 = \dots = \beta_5 = 0 \\ H_1 : \beta_i \neq 0 \quad i = 1, 2, 3, 4, 5 \end{cases}$$

نمودار ۲- ناحیه رد و عدم رد فرض صفر فرضیه پژوهش

بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۴ سطح معنی داری (P-Value) آماره t مربوط به متغیر مدیریت سود کوچکتر از $۰/۰۵$ بوده ($۰/۰۰۰$) یعنی معنی دار است و ضریب آن ($-۶/۳۹۴$) منفی می باشد و مقدار آماره t برای آن برابر با $-۱۲/۸۴۲$ می باشد این مقدار آماره t در ناحیه رد فرض صفر قرار می گیرد؛ بنابراین می توان گفت RM (مدیریت سود) در مدل پژوهش معنی دار و منفی است یعنی مدیریت سود بر تداوم سود تاثیر معنی دار و منفی دارد؛ بنابراین با افزایش مدیریت سود شرکتها یعنی افزایش اقلام تعهدی غیر اختیاری و در نتیجه کاهش کیفیت سود، از میزان پایداری سود آن شرکتها کاسته می شود به دلیل تاثیر معنی دار و منفی مدیریت سود بر تداوم سود فرضیه پژوهش تأیید می گردد.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف بررسی تاثیر مدیریت سود بر تداوم سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران صورت گرفت. داده های این پژوهش مربوط به اطلاعات جمع آوری شده از ۱۱۹ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار در فاصله سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ بود. در مطالعه حاضر برای آزمون الگوی تحقیق از روش رگرسیون داده های پانل با الگوی اثرات ثابت استفاده شد. نتایج برآورد مدل نشان داد که مدیریت سود از طریق کاهش غیر طبیعی هزینه های اختیاری ارتباط منفی و معناداری با تداوم سود دارد. این نتایج نشان می دهد از آنجا که تداوم سود یکی از معیارهای کیفیت سود است، بنابراین به نظر می رسد که مدیریت سود با افزایش اقلام تعهدی باعث کاهش کیفیت سود شده است که نتیجه آن کاهش تداوم و پایداری سود در شرکت های مورد مطالعه بوده است. علاوه بر این نتایج این پژوهش نشان داد که سود توزیعی در مورد تداوم سود دارای محتوای اطلاعاتی است و پرداخت سود به سرمایه گذاران می تواند رابطه میان مدیریت و تداوم سود را تحت تاثیر قرار دهد. چرا که به نظر می رسد که در شرکت های با سود توزیعی بالاتر از اقلام تعهدی کمتری استفاده می شود و در شرکت های با مدیریت سود کمتر سیاست های توزیع سود دست و دلبازانه تری اتخاذ می شود که این نتیجه در تحقیق بن و میائو (۲۰۱۱) نیز به اثبات رسیده است. همچنین نتایج این پژوهش در حالت کلی مطابق با یافته های لی (۲۰۱۹) می باشد که در در مطالعه خود به بررسی "اثرات مدیریت سود بر تداوم و ارزشمندی سود مشاهده کرد که میزان مدیریت واقعی سود با تداوم سود به صورت منفی در ارتباط است و این تأثیر تا حد زیادی از طریق تأثیر منفی مدیریت سود واقعی بر جریان وجوه و نه بر اقلام تعهدی حاصل می شود علاوه بر این، او دریافت که اثر منفی کاهش غیرطبیعی در هزینه های اختیاری بر تداوم سود و ارتباط آن با جریان نقدی آینده از عملیات در دوره پس از SOX برجسته تر است. به طور کلی، نتایج حاکی از آن است که مدیریت واقعی سود از طریق کاهش غیر طبیعی های اختیاری با تضعیف کیفیت سود همراه است. همچنین این نتایج تا اندازه ای مطابق با یافته های اعتمادی و همکاران (۱۳۹۷) نیز هست. آنان در مطالعه خود نشان دادند که با افزایش میزان اقلام تعهدی اختیاری، از مقادیر مطلوب ویژگی های سود کاسته می شود. در این میان، کیفیت اقلام تعهدی بیش از سایر ویژگی ها، تحت تاثیر مدیریت سود قرار می گیرد. همچنین، افزایش در مقادیر اقلام تعهدی اختیاری با کاهش در امتیاز کیفیت سود شرکت ها در ارتباط است. این نتایج از نظریه فرصت طلبانه بودن مدیریت سود حمایت کرده، نشان می دهد که مدیریت سود بر محتوای اطلاعاتی حسابداری خدشه وارد می کند.

براساس این نتایج پیشنهاد میشود که سرمایه گذاران در ارزیابی شرکت های پذیرفته شده در بورس، علاوه بر بررسی وضعیت سود دهی و بازده حاصل از سهام شرکت، به روند سودهای گزارش شده در گذشته و تداوم آن نیز توجه نمایند و با در نظر داشتن میزان مدیریت سود شرکتها، نحوه و میزان سود توزیعی شرکتها، راههای هموارسازی آن از طریق مدیریت و صورتهای مالی مربوط به کیفیت اقلام تعهدی شرکت، در شرکت های سرمایه گذاری کنند که مدیران آن کمتر درگیر مدیریت سود باشند و همچنین میزان سود توزیعی بیشتری باشند و در نتیجه از تداوم و حتی کیفیت سود حاصله شرکت اطمینان حاصل نمایند. در نهایت پیشنهاد می شود که محققان آتی به بررسی رابطه میان کیفیت سود و بازده سهام با سود تقسیمی و همچنین تاثیر سایر متغیرها مانند نوع مالکیت و تمرکز آن بر رابطه میان مدیریت و هموارسازی سود با تداوم و کیفیت سود بپردازند.

منابع و مأخذ

۱. اعتمادی، حسین و مومنی، منصور و فرج زاده دهکردی، حسن (۱۳۹۷) "مدیریت سود، چگونه کیفیت سود شرکت ها را تحت تأثیر قرار می دهد؟"، پژوهش های حسابداری مالی، مقاله ۷، دوره ۴، ص ص ۱۲۲-۱۰۱.
۲. خدادادی، ولی، رضا تاگر و محمدصادق زارعزاده مهریزی. (۱۳۹۶). "بررسی تأثیر مدیریت سود بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری: مقایسه اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت و بلند مدت"، حسابداری مالی، شماره ۲(۵)، ص ص ۷۵-۵۷.
۳. آهنگری عبدالمجید و امیر شاکری. (۱۳۹۵) "تأثیر مدیریت سود بر میزان مربوط بودن سود و ارزش دفتری با ارزش بازار سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، حسابداری مالی، شماره ۱ (۳)، ص ص ۶۸-۵۴.
۴. نوروش، ایرج و سیدعلی میرحسینی. (۱۳۹۴) "بررسی رابطه بین کیفیت افشا (قابلیت اتکا و به موقع بودن) و مدیریت سود"، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۱۶ (۵۵)، ص ص ۱۱۷-۱۳۴.
۵. ثقفی، علی و قاسم بلو. (۱۳۹۳). "هزینه حقوق صاحبان سهام و ویژگی های سود" «تحقیقات حسابداری، ش ۲، ص ص ۲۸-۴.
۶. رسائیان، امیر و وحید حسینی. (۱۳۹۲) "رابطه کیفیت اقلام تعهدی و هزینه سرمایه در ایران"، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۱۵ (۵۳)، ص ص ۶۷-۸۴.
۷. کردستانی، غلامرضا و ضیاءالدین مجدی. (۱۳۹۱). "بررسی رابطه بین ویژگی های کیفی سود و هزینه سرمایه سهام عادی"، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۱۴ (۴۸)، ص ص ۸۵-۱۰۴.
8. Chang A. and Shiva K. (2018), Earnings Management and Earnings Predictability, www.ssrn, working paper.
9. Beneish, M. D., and M. E., Vargus. (2015). Insider trading, earnings quality, and accrual mispricing. *The Accounting Review*, 77 (4), 755-791.
10. Francis, J., R. LaFond, P. Olsson and K. Schipper. (2016). Costs of equity and earnings attributes. *The Accounting Review*, 79(4), 967-1010.
11. Li, V., (2019) "The effect of real earnings management on the persistence and informativeness of earnings", *The British Accounting Review* (2019), doi: <https://doi.org/10/1016>, j.bar.2019, 02, and 05.
12. Ronen, J. (2016). *Earnings Management: Emerging Insights in Theory, Practice, and Research*. New York. Springer Science.
13. [Tian, Y.](#) (2017). Does Expectations Management Impair Firm Valuation? SSRN.com, working paper.

The Effect of Earnings Management on Earning Continuity of Companies Listed in Tehran Stock Exchange

Farzin Khoshkar¹

Ali Arash Sheybani^{*2}

Zahra Khalaj³

Date of Receipt: 2020/01/18 Date of Issue: 2020/01/25

Abstract

The main purpose of this study is to investigate the impact of earnings management on the profitability of listed companies in Tehran Stock Exchange. The statistical sample of the study consists of 119 companies active in the Tehran Stock Exchange during the period 2011-2011. The purpose of this study is to determine the relationship between variables. For this purpose, appropriate indicators are selected on the basis of the scale of the variables being measured. The research is based on deductive deduction and its information is event type. Panel data method was used to analyze the research data and estimate the research pattern.

This research is essentially a descriptive and analytical one that used secondary data of companies listed in Tehran Stock Exchange in Iran. The software used for data analysis in this study is also Eviwes10 software. Data analysis will be done in two parts: descriptive and inferential statistics. In the descriptive statistics section, statistical indices are presented as standard deviations for the research variables. The inferential statistics section presents the L-F test and the Hausman test. Finally, the research model is estimated based on the panel data method. In this paper, the hypothesis: Earnings management is negatively correlated with earnings continuity through abnormal cost reduction. The results of statistical data showed that earnings management through abnormal reduction in discretionary costs was negatively and significantly related to earnings continuity.

Keyword

Benefit management, benefit continuation Stock Exchange

1. Nasser Khosro Institute of Higher Nonprofit Education, Saveh, Iran (f.khoshkar@hnhk.ac.ir).
2. Nasser Khosro Institute of Higher Nonprofit Education, Saveh, Iran (*Corresponding Author: Sheybani@hnhk.ac.ir).
3. Nasser Khosro Institute of Higher Nonprofit Education, Saveh, Iran (Khalaj.z@hnhk.ac.ir).